

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границю:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі число по 16 сот.

РУСЛАН

«Виреш ми очі і душу ми не веш: а не воямеш милости і мри не воямеш, бо руске ми серце і вира руске» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5^{1/2} год ополудни

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукониси звертає ся лише на попереднє застереження. — Рекламні неопечатані вільні від порта. — Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня до 3) с. від стрічки.

Руска справа в польськїм освітленю.

(Замітки з нагоди брошури «Z. Milkowski (Jeż). Sprawa ruska w stosunku do sprawy polskiej». Lwów 1902).

(Дальше).

Мілковський уважає сторонництво народоуців найраціональнішим (звє єго також українським), одначе пятає єго сепаратистичним в такім самім розуміню, як своєго часу Катков, Говорський і т. и. називали змаганя російських Українців до самостійного культурного і національного розвитку небезпечним для Росії сепаратизмом. «Штандар Польщі, голос Польщі, каже отверто Мілковський є штандаром, є голосом ревіндикаційним, домагаючим ся спільної із стороны Польщі, Литви і Руси праці, яка має метою визволенє». А що Русини не хотять прикладати рук до працы odbudowawczej старої Польщі, отже они по думці є сепаратистами і він у всіх змаганях до самостійного і окремишого національно-культурного розвитку руского народу бачить, як і весь загал польської суспільности — ненависть до Поляків. Як недавно Przegląd утворив був сталу рубрику ucisk Polaków przez Rusinów, що мимохить нагадує байку Глібова про вовка і ягня, так і Мілковський говорить о «niemałych we względzie praw posiadania dla siebie (для Поляків) pokrzywdzeń, які Русини нїбито заподївають заселеним od dziadów, pradziadów Полякам в східній Галичинї, хоч він ще на стілько бодай сумлїнний, що признає, що ті Поляки в східній части напогрозанє «w znacznej części spolonizowani Rusini!»

Переходить Мілковський відтак до поясненя причин непорозуміня і спорів польско-руських (признає ся в своїй щирости бодай, що всіх не знає), і вказує яко одну таку причину — współzawodnictwo, і се вважає понукою авантюри (як він висловлює ся) вторічної в львівськїм університетї, яка споводувала сецесию руских студентів. Очевидно все, що писало польське дневникарство, є для него євангелиєм, а що подавали рускі дневники, то у него — jeżeli nie wprost nieprawdą, to przesażoną i tak samo за польськими дневниками повтарає, що руских шкіл народних є більше як польських (хоч ми вторік на основі урядового справозданя ц. к. Ради шк. кр. виказали як-раз противне) і яко на велику уступку для Русинів вказує, що w gimnazjach polskich uczniom w ołno pomiędzy sobą mówić po rusku!

Так само неоправдані, по думці Мілковського, є наріканя Русинів що-до числа руских гімназій, бо у всіх польських гімназіях, окрім трьох (Бережани, Самбір, Стрий) більшість учеників належить до польської народности (очевидно тут зачисляє він і жидів, хоч сї останні себе тепер вважають жидами-сіонїстами, як показало недавно відкрите сіонїстичного товариства між учениками середних шкіл в Станиславові). Але бодай о стілько є Мілковський

більш уступчивий, як соймава шкільна комісія, що признає, że Rusinom trzy jeszcze należą się gimnazya, хоч знов завертає відтак на дорогу піднятого сєго року польськими послами утравізму. Окремішність руских гімназій є по єго думці прямо шкідлива, w jednym mieście gimnazya stają się obozami nieprzyjacielskimi, toczącymi ze sobą w momencie obecnym nieustającą wojnę podjazdową, kształcącą wrogów na przyszłość, а до того dzięki wyższości kultury polskiej gimnazya ruskie o bok polskich podrzędne zajmują stanowisko.

Є се та сама пісонька, яку співали в минувшїм соїмі на нуту польських шовіністичних дневників, деякі польські послы, хоч і митрополит Шентицький і посол Барвіньський виказали в шкільній комісії безосновність таких аргументів, бо як сказав митрополит на основі власних помічень, що в польських гімназіях є більше причин до взаїмного ворогованя. А вжеж і сам Мілковський собі суперечить, коли Яхимовича, Литвиновича, Гушалевича, Григ. Шашкевича і ин. вважає прототинами апостолів ненависти до Поляків, хоч они не вийшли з руских гімназій. Щож до сил учительських, то могли би ми вказати поіменно, що деякі найкрасні рускі силы позабирали власти шкільні до польських гімназій, щоби там піднести позем науки — і се є та висшість культурна польська.

(Дальше буде).

Справа фізичного розвитку рускої молодїжи *

Високий Соїме!

Видїл «Рускої Бурси Тернопільської» вносить, як кожного року, прошєне о підмогу для заряджуваного ним гуманітарного Товариства, предкладаючи в мотивах своєї петиції під сьвітлом розваг Високого Соїму річ засовну, дотикаючу справи фізичного розвитку шкільної молодєжи взагалї.

Услїва, в яких живе більша часть учеників шкіл середних, суть невідрадни. Відносить ся се до молодєжи обох народностей, замешкуючих край, іменовож до синів дрібних рїльників, що достарчають найчисленнішого контингенту учеників шкіл середних (в східній Галичинї богатї селяни не посилають дїтїй до шкіл середних).

Мешкають сєсі ученики по т. з. евфонїчно станцїях, що є в дійсности студєними та вохкими норами, відживляють ся лихо, як-раз в часї найбільшого фізичного розвитку, та сплять по двох — трох на однім ліжку, марїючи морально і фізично.

Наслїдки сєї затрати молодих, інтелїгент-

*) Посол Барвіньський вніс на вчерашнім засіданю соїму петицию видїлу Рускої Бурси в Тернополї, яка виходить поза границї шаблонних петицій і подає велми цікаві помічення про фізичне вихованє рускої молодїжи, над чим компетентні чинники повинні глибоко застановити ся. Від посла Барвіньського дістали ми сю частину петиції для прилюдного оповїщеня, щоби звернути на се увагу і шкільних властей і руского загалу. Годило-б ся навіть над сим розвести ширшу дискуссию в дневникарствї і ми радо удїлїмо місця голосам на сю тему. — Ред.

них сил є погубні для суспільного організму. Нерозмірно значна часть молодєжи, особливо рускої, умирає з немочи безпосередно після укінченя наук. Люди молодї, в силї віку, котрим повірено публічні функції, суть перед часом змученї і вичерпанї і не відчувають потреби праці, що є найліпшою ознакою морального і фізичного здоровля і услївом єго удержаня, а виручують ся, де тільки можуть, помічними силами. Сей сумний прояв є головною причиною застою в всіх напрямх суспільної праці і т. зв. галицької нужди, причиною явища, дячого у нас нічо не удає ся. У народів здорових працюють на кожнім становищі люди фахові: у нас кінчить ся робота з хвилєю, в котрій інтелїгентна одиниця набула того уздїбненя фахового. Суспільність бідна жертвує величезні квоти на школи, а в результатї за видаваних на шкільництво в Галичинї 15 мільонів виховує ся людїй змучених, вичерпаних, апатичних, одним словом харлаків, неспосібних сповнити прийатї на себе функції.

В напрямї сєго лиха отвирає ся для органів публічних і для приватної офірливости поле до діланя: тут є Архімедова точка, з котрої можна край відвинути з апатії і безділїя. Допевне, що перешони в виконаню сєї напрари суть великі: трудність проблемату лежить іменово в натовпї бідети, що з невгамованою навалою тисне ся до класичних гімназій. Можна побоювати ся, що при збільшенї оуїці, даваниї бідній шкільній молодєжи, єще міг би зрости напір бідоти до студієв гуманїстичних, котрі з природи річи призначенї лише для немногих, для вибраних.

Всеж таки сєй проблемат має для суспільного здоровля, для будучности краю таке значїне, що годить ся призастановити ся над ним: при відповідній підмовї Високого Соїму і при стараню о зверненє уваги суспільности на скріплєне інституцій гуманїтарних, що опїкують ся шкільною молодєжию, можна би дійти до того, щоби бодай найбільше талановитї ученики покінчили школи здоровї, а що єще важнїйше, вдоволенї невритомленї, голодом і нуждою фізично і не згїркнулі душевно.

Страйкова дебата в державній радї.

Відповідь пос. Ник. Василька.

(Дальше).

Мої панове! Мушу признати, що міністер-президент завдав собі чимало труду, щоби вчинити тут польському Коу прислугу, і що Коло польське може напевно дуже багато речєнь з єго промови толкувати в сєй спосіб, що міністер-президент стоїть по сторонї Поляків. Ну! Мої панове, се річ державно-полїтичного смаку, чи бажає хто вдоволяти ся хвилєвими успіхами в парламєнтї, котрий впрочїм і так не спосібний більше до житя. Чи може ставити собі які висші цілі.

Певна річ, що руске питанє не легке до розвязки. Думаю однак, що мінїстрови-президентови, котрий хоче в австрійськїй історії уходити за державного мужа, оплатила би ся бодай проба взяти ся трохи близше за се питанє. Міністер-президент муєів сконстатувати дословно, що «основною справою було питанє робїтної плати», а тільки додав, що «в перебігу подїй

лісничого Білінського. Видерли ему стрільбу і оббили без милосердя, а коли на крик шинкаря надбігли люди, щоб ратувати лісничого і видерли его з рук розбишак, тоді один з братів стрілив два рази до Білінського. Стріли хибали. Напасників, котрі притім і обрабували лісничого, увязнила жандармерія. — В Самборі на дорозі до Біковець придержали пропіначійні сторожі трох уланів, що перепачкували горівку. За відібрану горівку відгрозувались улани і обіцяли «прійти» пізнійше. Справді около 10. години явило ся їх уже в числі сімох і напали з добутиими шаблями на сторожів. Трох сторожів побили улани вельми тяжко, а інших поранили. Військова власть шукає справців; кажуть, що між напасниками був навіть один капраль.

шим трибуналі; у Львові старший радник скаргу Іосиф Бентковский, в 50. р. житя.

Телеграми.

Відень, 30. грудня. Після N. fr. Presse вже відославо дипломатичну ноту, якою Австрія виповідає Італії торговельний договір.

Відень, 30. грудня. Міністер заграничних справ гр. Лямбсдорф приїхав вчера вечером до Відня. На двірці привитав его російський амбасадор Капніст з персоналом амбасадн і генеральний консуль російський. Міністер поїхав в готарстві Капніста до готелю Сахера.

О скілько звісно, гр. Лямбсдорф буде нині пополудни на авдієнці у цїсаря, а вечером воэьме участь в двірскім обіді. В середу буде на сніданю у гр. Голуховского, вечером на обіді у архикнязя Франца Фердинанда, а опісля відїде.

Відень, 30. грудня. Екзекутивний комітет ческих послів до державної ради і сойму ухвалив вислати 6 членів на угодові конференції

з Німцями. Голова комітету пос. Пацак повідомив про се президента міністрів.

Карнак, 30. грудня. Посол Спол. Держав повідомив Венецуелю, що президент Рузвельт не прийняв уряду роземного судії і порадив венецуельському правительству, віддати сираву мировому судова в Газі.

Мадрид, 30. грудня. З Тангеру доносять, що в Марокко вибухнуло повстанє. Повстанці побили війська мароканського сулгана. На бовєвици остало понад 2,000 убитих і ранених.

Оповідатка.

Низше підписаний обіймив був на конто акад. тов. «Молода Україна» в Чернівцях продажу і експедицію книжки виданя тогож товариства «Відгуки». Тов-о «Молода Україна» перестало істнувати, а всі свої зобовязаня і жадавя передало на акад. тов. «Січ» в Чернівцях і тому я зобовязаний тепер здати рахунки що до книжки «Відгуки». Тепер власне, т. є. з кінцем року, зажадало тов. «Січ» від мене рахунків. Понеже однак розісланих книжок кругло 1000 анї не звернено, анї не заплачено, тому звертаю ся сею дорогою до Ви. патріотів-Русинів, що дістали від мене книжку «Відгуки», щоби зволили туюж або гроші за ню в найкоротшій часі на мою адресу звернути.

Микола Грабчук,
22 (2-3) Чернівці, ул. Кладовища ч. 1.

— РІК ЗАСНОВАНЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень

Львів, ринок ч. 10. (дім «Просьвіти»).

є одинаким руским Товариством асекураційним.

Фонди «Дністра» з днем 31. грудня 1901.

Фонд резервний	386 402	кор. 83	сот.	разом 645 333 кор. 59 сот.
Резерва премії	205 227	"	"	
Резерва спеціальна	6 000	"	"	
Фонд емеритальний	47 753	"	" 76 "	

«Дністер» обезпечяє будинки як також збіже і пашу против шкід огневих. Всі три Ви. Ординарїати припоручили «Дністер» Всч. Духовенству і всім вірним.

Оплата премії в «Дністрі» є уміркована, а чистий зиск — надвижку з оплат — розділяє

«Дністер» межі своїх членів яко зворотнї. В р. 1900. і 1901. вносить зворот 8%. Шкоди виплачує «Дністер» дуже скоро, а оцінку шкід переводить разом з делегатом і 2 членами місцевими. До 31. грудня 1901. виплатив «Дністер» 5.075 відшкодовань в сумі 2,656.787 кор.

Члени «Дністра» можуть, без перешкоди зятягати позички в Банку кравім і касах оцадности. Бо касп ті приймають поліси «Дністра» при позичках гіпотечних.

На жите можна обезпечати через «Дністер» — капітали на дожите, посмертні капітали, посаги, ренти і т. д. — краківскім Товаристві, а з провізії від тих обезпечень відступає «Дністер» часть на рускі добродійні цілі.

Агенції передає «Дністер» радо селянам, господарям, особливо де нема «Дністра». Агенти заробили 349.486 кор. провізії.

Селяне! убігайте ся тільки о агенції «Дністра».

Від огню обезпечайте ся тільки в «Дністрі».

На жите обезпечайте ся тільки через «Дністер».

COLOSSEUM Ernesta Thorna

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Снішна
Найславнійша програма!
від 1. до 16. грудня 1902.

При співучастї військової музики 30. н. п.
1) Увертура. Рекламограф. 2) Gizela Konrady, тирольська співачка. 3) Ernesto Felden, блискавичний трансформатор. 4) Hohenfels, польска співачка. 5) George Jackson, мури-ек-центрик. 6) Дружина Александров, українські співачки і танцюристи. 7) Орхестра. 8) Арабска дружина Hadji Mohamed. 9. La belle et Celebre Heliosa Titcomb, зі своїм тансером Стефаном Moscaigno полуднево-американська співачка і тансерка. 10) Григорий Hartman, ілюзіонїст. 11) Американський біоскоп, Алї Баба і 40 опришків. 12) Марш.

Шо дня о 8. год. вечером велике представлєне. В недїлю і свята два представлєня. Шо ятничі High Life представлєне. Білєти ачаснійше можна замовляти і набути в конторі Пльона ри ул. Кароля Людвяка ч. 9. у Львові.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до перехованя папери вартісні і дає на них завдатки.

Крім того впроваджено подїбно як в інституціях заграничних т. зв.

Депозити сховкові (Safe Deposits)

За оплатою 25 до 35 кр. а. в. річно, депозитар дістає в сталевій касї панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно переховувати може своє майно або важкі документи.

Під тим взглядом поробив Банк гіпотечний як найдогіднійші зарядження. Прїписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовий.

Збогатити ся

в добру а дешево книжку
рад би кождий.
Тож звертаємо Вашу увагу, що такою книжкою є:

„Народний декляматор“

На 322 стор. читного друку містить 107 рїзnorodних деклямацій, перворядних руских поетів. У вступних замїтках пояснено звязко:

I. Що і як деклямуват ?
II. Як устроювати народні вечерки ?

Цїна примїривка оправлено в елегантне портно з витискамп вносить лиш 1 К 20 сот.

З огляду на ті всі прикмети повинен «Народний декляматор» находити ся в кождій рускій хаті.

Просьте ся замовляти у накладовій книгарни Якова Оренштайна в Коломиї, (Ринок).
20(3-6)

Складайте свої оцадности в Дністрі!

Дністер Товариство взаїмного кредиту, стоваришенє зарєстрованє з обмеженою порукою у Львові, Ринок ч. 10 дім «Просьвіти»

Дністер приймає вклади щадничі і опроцентовує їх по 4% від ста. Стан вкладок 31. грудня 1901 900.193 К 53 с. на 1,063 кайжочках.

Дністер удїляє своїм членам позичок на векселі і скрипти за інтабуляцією або при відповідній поруці на 5 1/2% і 1% додатку на кошти адміністраці. Силату позичок розкладає «Дністер» догідно також до 10 літ. Членом може бути тільки член обезпечений в «Дністрі», від огню. Удїл членський вносить 50 К, вписове 2 К. Удїли виплачені по день 31. грудня 1901: 81.169 К 37 с. Членів було: 2.006. Стан позичок: 869.245 К 4 с.

Дністер удїляє рікрічно з чистого зиску датки на публичні добродійні рускі цілі — на церкви, бурси, шкльоли і т. д. — До кінця року 1901 удїлено 8.840 К.

Інформацій в справах позичок удїляють агенти і Дирекція.